

RÄÄKKYLÄN KUNNAN MATKAILUN KEHITTÄMISSUUNNITELMAT 1980-LUVULLA

Kerroin kirjoituksessani ”Matkailun kehittämistoimenpiteet Rääkkylässä 1960-luvun lopussa.” kuinka Rääkkylän matkailun kehittäminen aloitettiin varsin omaperäisesti ja ripeästi. Koivuniemestä ja käytöstään poistuneista oppikoulun tiloista tuli lomatoiminnan keskuksia, joita kunnostettiin.

Matkailuelinkeinon suunnittelu ja kehittäminenkin olivat koko 1970-luvun ja 1980-luvun alkuvuodet vähemmällä huomiolla. Kunnan elinkeinopoliittiset toimenpiteet 1970-luvun alusta lukien keskittyivät voimakkaana maatalouden ja sen liitännäiselinkeinojen kehittämiseen sekä teollisten työpaikkojen hankintaan. Maatalouselinkeinojen kehittämistoimenpiteitä olen käsitellyt kirjoituksessani ”Rääkkylä oli edelläkävijä maatalouden ja sen liitännäiselinkeinojen kehittämistyössä”.

Rääkkylän matkailu kyllä 1970-luvullakin kehittyi yksityisen yrittäjyyden toimesta lähinnä Kirkkovouri-Vuoniemen alueella. Kunta luonnollisesti oli kehitystyössä mukana alueen omistajana.

Kirkkovouri-Vuoniemen alue on ollut kunnan toiminnoissa menneitten vuosikymmenten aikana siksi keskeistä, että se vaatii omat tarinansa.

**Kirkkovouri-Vuoniemen lomakyläaluetta ilmasta 1970-1980 lukujen vaihteessa.
Kuvassa näkyy myös pyörivän tanssilavan katto.**

Matkailuelinkeinon kehittämistoimiin Rääkkylässä palattiin voimakkaammin siirryttäessä 1980-luvulle. Kuntaan tehtiin kokonaisvaltainen kunnan matkailun kehittämissuunnitelma. Konsultiksi palkattiin Gastropoint Oy/ ekonomi Jaakko Saarinen Helsingistä. Yritys oli juuri tehnyt Pohjois-Karjalan matkailun perusselvityksen. Konsultin apuna oli kunnassa matkailun kehittämisryhmä, johon muistelijakin kuului.

Konsulttityön tuloksena 1980-luvun puolivälissä valmistuivat

- Matkailun kehittämisen kokonaissuunnitelma
- Kirkkivuori-Vuoniemen kehittämissuunnitelma
- Paksuniemen kehittämissuunnitelma
- Kirkonkylän kisapuistosuunnitelma

Tässä kirjoituksessa käsittelen matkailun kehittämistä siltä osin kuin se koskee Koivuniemeä ja Paksuniemeä.

Kirkonkylän laivalaiturit

Kirkonkylässä on ollut laivalaiturit Vänskänsalmessa (Koivuniemi), Vuorilahdessa ja Paksuniemessä, joista Paksuniemi meijerin rannassa on ollut päälaituri. Vuorilahti purettiin jo 1930-luvun lopulla.

Vuorilahden vanha laituri.

Niin Koivuniemi kuin Paksuniemi olivat käyttökelvottomia. Valtion suunnitelmissa oli yhden laivalaiturin rakentaminen Rääkkylän kirkonkylään. Paikaksi oli valittu Koivuniemi. Laituri Vänskän salmeen oli rakennettu 1938. Kunta vastusti laiturin rakentamista Koivuniemeen ja esitti laiturin rakentamista Paksuniemeen. Kunnan perustelut olivat, että tuleva matkailun kehittäminen kunnan varoin tapahtuu Paksuniemeen. Valtio rakensi laiturin kuitenkin Koivuniemeen. Rakennettuun laituriin

ei ole koskaan rantautunut yhtään matkustajalaivaa. Yksi muistaakseni yritti, mutta kääntyi Hämeenselällä. Syynä kerrottiin olleen sen, että laivan anturit osoittivat väylän liian matalaksi. Sitähän se ei ollut, olivathan matkustajalaivat käyneet Vänskän salmen laiturissa vuosikymmenet. 1960-luvun lopussa valmistunut Oravilahden kuivatus oli tuonut Hämeenselälle lietekeeroksen ja se aiheutti tuon väylän mataluuden näyttämisen.

Rääkkylän Kauppa Oy:n vuonna 1938 rakentama Vänskänsalmen laivalaituri ja tavaravarasto.

Tulimme Rääkkylään keväällä 1963. Silloin Koivuniemessä oli erittäin hyvä uimaranta. Rannassa oli lääkärintalon rantasauna, jota käytimme.

Koivuniemeen rakennettu laiturijää sitten palokunnan pelastusveneen laituriksi. Kunta rakensi laiturin yhteyteen venesataman ja palokunnan veneelle venevajan.

Kirkonkylän uimarannan rakentaminen

Kirkonkylän uimarantana oli kautta aikojen ollut Vänskän salmen laivalaiturin ympäristö. Rannassa oli pitkä laivalaituri ja hirsinen vajarakennus. Nykyinen Koivuniemen ranta oli lääkärintalon ranta ja kunnanlääkärin yksityisessä käytössä.

Oravilahden kuivatus oli huonontanut Koivuniemen rantoja uimarantana, alueelle tulleen lietteen vuoksi. Syntyi laaja keskustelu siitä, mihin kirkonkylän uusi uimaranta tulisi rakentaa. Monet olivat sitä mieltä, että Koivuniemi on edelleen säilytettävä lietteestään huolimatta uimarantana. Perusteluna oli eteläinen, lämmin, suojainen ranta-alue. Toiset taas olivat sitä mieltä, että Paksuniemi rakennuksineen on

saatava kunnalle ja uimaranta Paksuniemen puhtaisiin vesiin. Päätökseksi tuli, että uimaranta rakennetaan Turtialan rantaan, jos Paksuniemen alue saadaan ostetuksi Joensuun Ymp. Osuusmeijeriltä kunnalle.

Kirkonkyläläisten paras uimapaikka oli Pyssysalossa Heikki Kinnusen maalla. Rantaa oli pitkään käytetty jokamiehenoikeudella. Kunta vuokrasi Kinnuselta uimaranta-alueen, jossa oli rantaviivaa 200 metriä. Parasta mahdollista hiekkarantaa. Sopivan syvyyslaskeuman ansiosta se oli erinomainen lasten uimarannaksi.

Keväällä 1968 vuokratulle ranta-alueelle rakennettiin pukeutumissuojat, nuotiopaikka sekä tarpeelliset siisteystilat (jäteastiakatos). Alue raivattiin ja siistittiin. Tie uimarannalle Pyssysalon tieltä kunnostettiin ja rannan läheisyyteen rakennettiin autojen pysäköintipaikka. Opasteet uimarantaan asennettiin.

Varmistaakseen hienon uimarannan tulevan käytön kuntalaiset ryhtyivät vaatimaan, että alue on saatava kunnan omistukseen. Neuvottelut alueen kaupasta olivat jo pitkällä. Ostettava alue oli sovittu ja paalutettu, kauppahintakin oli sovittu. Heikki Kinnunen tuli yllättäen luokseni ja sanoi, ettei hän myykään tuota aluetta. Syyksi hän ilmoitti, että hän sai myytyä uimaranta-alueen vierestä rantatontin ja sai siitä tarvittavan rahasumman rivitaloasunnon hankintaa varten Rääkkylän kirkonkylältä. Siihenpä päättyi kirkonkyläläisten haaveet lapsiystävällisestä uimarannasta.

Mielestäni kirkonkylän uimarantakysymys vauhditti Paksuniemen alueen hankkimista kunnalle.

Joensuun Ymp. Osuusmeijeriltä saatiin sitten tilusvaihdoin ja kaupoin kunnan omistukseen Paksuniemen alueeseen kuuluvat Paksuniemen, Piimälän, Kivikon, Kauppamylyn ja Seuralan tilat rakennuksineen. Ensimmäinen tilusvaihto tapahtui jo tammikuussa 1979, jossa Osuusmeijeri sai Onkamon rannalla sijaitsevaan Niemelä nimiseen tilaan kuuluvan Ukonlahden palstan, jonka pinta-ala on 16,3 hehtaaria ja kunta Paksuniemen tilan.

Ensimmäinen aluevaihto ei tapahtunut ongelmitta. Ihmeellisintä oli, että vastustusta ilmeni kunnan hallinnossa. Meijerin hallinto oli koko ajan myönteinen aluevaihdolle. Rääkkylän kunnan hallinnossa tuottajaväki pelkäsi, että Paksuniemen rakennusten siirtyessä kunnan omistukseen myllyn ja rehuaseman toiminta vaarantuu. Tilojen vaihto oli erittäin edullinen Rääkkylän kunnalle. Päiväkirjaani olen kirjoittanut: ”Olipa edullinen kauppa. Tuntui kuin meijeri olisi halunut päästä eroon myllystä ja meijeristä”.

Koivuniemen ja Paksuniemen kehittämisen pääperiaatteet

Rääkkylän kunnan matkailusuunnitelmien 1985 sanoma Koivuniemen ja Paksuniemen kehittämisestä matkailualueena oli pääpiirteittäin seuraava.

Kunnanvaroin tapahtuvat matkailun kehittämistoimenpiteet kohdistetaan pääasiassa Paksuniemen alueeseen. Perustelu: Koivuniemi on liian pieni ja ahdas nykyaikaiseksi leirintä- ja mökkikyläalueeksi. Lisäaluetta ei ole mahdollista hankkia. Koivuniemen

vedet ovat heikkokuntoiset. Koivuniemi on kaukana tulevasta matkustajalaivalaiturista.

Koivuniemen lomakylää 1980-luvun puolivälissä. Taustalla vielä nykyisinkin käytössä oleva päärakennus.

Koivuniemen alue myydään yksityiselle yrittäjälle matkailualueena kehitettäväksi. Alueen kehittämistoimenpiteiksi suositellaan Gasthaus-yksikön rakentamista, joka palvelisi paikkakunnan lyhytaikaista majoitus ja ruokapalvelua. Koivuniemen alue aikanaan ilmoitettiin myyntiin. Kiinnostusta alueesta kyllä oli, erityisesti järjestöjen taholta. Kauppaa ei syntynyt. Kunta vuokrasi Koivuniemen yrittäjän hoidettavaksi. Yrittäjiä oli vuosien varrella useita.

Kehittämissuunnitelmassa ideoitiin Paksuniemeen veneilyyn ja leirintämatkailuun keskittyvä matkailualue, Saimaan vesistön pohjoista aluetta palveleva monipuolinen satama, ”SAIMAAN MARINA”.

Matkailun kehittämissuunnitelmissa luotujen kehittämisideoiden toteuttamiseen ryhdyttiin heti suunnitelmien valmistuttua. Kuntaan palkattiin matkailun projektipäällikkö.

Paksuniemen alueen kehittäminen, erityisesti sataman rakentaminen, oli poikkeuksellisen ongelmallista kunnan päätöksen teossa, siksi se vaatii erillisen muistelun kirjoittamisen.

1980-luvulla Rääkkylässä panostettiin elinkeinojen kehittämiseen tavoitteena uusien työpaikkojen saaminen

Sitä todistaneekin, että 1980-luvulla Rääkkylän kunnan palkkalistoilla oli maataloussihteeri, maaseutuelinkeinojen kehittämistyössä maaseutusihteeri, elinkeinoasiamies ja matkailun projektipäällikkö sekä turkistalousneuvoja.

Paksuniemen rantaa 1950-luvulla.

Rääkkylän päästessä 1980-luvun alussa saaristokunnaksi kunnan taloudellinen asema ratkaisevasti parani valtionosuuksiin tulleitten saaristolaisen johdosta. Aikaisempaan verrattuna kunnalla oli nyt huomattavasti suuremmat mahdollisuudet panostaa kunnan kehittämistyöhön. Lisäksi kunta sai kehittämissuunnitelmansa toteuttamiseksi saaristokunta-asemansa vuoksi tuntuviakin avustuksia.

Ilkka Simanainen
helmikuussa 2013

Lähteet:

Kunnanvaltuuston ja -hallituksen pöytäkirjat
Matkailulautakunnan pöytäkirjat
Elinkeinolautakunnan pöytäkirjat
Tässä kirjoituksessa mainitut kehittämissuunnitelmat
Kuvat: Rääkkylä-Seura